

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

Vol. 13 No.1 (January–June) 2021

ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ในการแก้ไขปัญหา การบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาทอง จังหวัดกาญจนบุรี

ชุติกาญจน์ จุ้ยช่วย¹, อรณันท์ กลั่นทุระ²คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์^{1,2}E-mail: chutikan.ju@ku.th¹, oranankalan@gmail.com²

บทคัดย่อ

การวิจัยศึกษาสภาพปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ พร้อมวัดระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาทอง จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามสูตรของยามานะ โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ปลัดอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 ท่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาเกิดจากหลักเขตไม่ชัดเจน มีการโยกย้ายทำลายหมุดแนวเขตเจ้าหน้าที่มีการผลัดเปลี่ยนตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านบางรายมีผลประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวทำให้ชาวบ้านไม่ไว้วางใจ สอดคล้องกับระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาทอง จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จากการศึกษายังพบอีกว่าประชาชนในตำบลกลอนโด อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรีที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาทองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์บริเวณดังกล่าวอย่างยั่งยืน เช่น ควรทำการรังวัดแนวเขตให้ชัดเจน รวมถึงทำหนังสือแจ้งผู้ที่ครอบครองอยู่ให้ดำเนินการรื้อถอน หากพื้นที่ใดมีการออกโฉนดไปแล้วต้องเพิกถอนโฉนดแปลงนั้นและจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์เป็นกลุ่ม / ชุมชน / สหกรณ์ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด

คำสำคัญ : บทบาทผู้ปกครองท้องที่, ที่ดินสาธารณประโยชน์, ประชาชนในตำบลกลอนโด, กาญจนบุรี

The Public Opinion toward the Role of Local Administration Officer to Encroachment Problems on Public Land in Khao Phu Thong, Kanchanaburi

Chutikan juychoay¹, Oranun Gluntapura²

Faculty of Social Sciences, Kasetsart University^{1,2}

E-mail: chutikan.ju@ku.th¹, oranankalan@gmail.com²

ABSTRACT

The research was to study encroachment problems on public land, including the evaluation of public opinion toward the role of local administration officer, comparing that opinion level to encroachment problems on public land by classifying them as personal factors and finding problem solutions of encroachment on public lands in Khao Phu Thong, Kanchanaburi.

The researcher used the method of quantitative and qualitative research. The sample group in this research was 400 people according to the Yamane formula by purposive sampling. The research tool was the questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, and a test hypothesis with statistics by setting statistical significance at .05 levels. The qualitative research consisted of interviews of the Deputy District Chief, Subdistrict Headman and two Village Headmen.

The result found that the problems were caused by unclear boundaries. They were moved and the boundary pins destroyed. Furthermore, the officers, whether it was District Chief, Deputy District Chief, or Governor, had moved often. A Subdistrict Headman and Village Headmen had interests in the land that caused a level of suspicion among the villagers. Corresponding to public opinion levels toward the role of local administration officer and encroachment problems on public land in Khao Phu Thong, Kanchanaburi overall was at the lowest level. The study also found that people in Klon Do Subdistrict, Dan Makham Tia District, Kanchanaburi who were of different ages, educational levels, and length of residence in the district, had opinions toward the role of the local administration officer to encroachment problems on public land in Khao Phu Thong, Kanchanaburi. Differences were found with statistical significance at the .05 level. Together with the researcher, we also studied solutions that were expected to be

important variables that could lead to sustainable solutions for public land. For example, it should have set boundary surveys clearly, with notification letters to landowners of intended destruction. If the area had already been issued a title deed, it must be revoked, providing the land to the community without ceding ownership but nonetheless allowing it to be used by a group/community/co-operative in accordance with the criteria and conditions prescribed by the NLPC.

Keyword: The Role of Local Administration Officer, Public Land, People in Klon Do Subdistrict, Kanchanaburi

บทนำ

ที่ดินสาธารณประโยชน์ ถือว่าเป็นที่ดินของ รัฐประเภทหนึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยสภาพจะเป็นที่ซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ที่ขายตลิง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ และรวมถึงทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ห้วยหนองบึง ป่าช้า ที่ฝังศพ เป็นต้น ผู้ใดจะเข้ายึดถือครอบครองเพื่อประโยชน์แต่เฉพาะตนนั้นไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่ระเบียบ และกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549)

ส่วนผู้ที่มีบทบาทในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามนัยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 มาตรา 40 บัญญัติไว้มีใจความว่า กำนันต้องร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในตำบลนั้น

ดังนั้น บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ได้แก่ อำนาจในการ

ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ระวังข้อพิพาทหรือดำเนินคดี ตรวจสอบข้อเท็จจริง พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ จัดให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง จัดให้มีทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ รวมถึงระวังชี้แนวเขต และรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ เป็นต้น โดยหากเกิดปัญหาการบุกรุกขึ้นมาจะมีแนวทางแก้ไขปัญหายังไง เพราะบางปัญหาก็อาจเกิดจากความบกพร่องของเจ้าหน้าที่รัฐเอง เช่น ไม่มีหลักเขตป้ายแสดงว่าเป็น ที่ ของสาธารณประโยชน์ แนวเขตไม่ชัดเจน หรือปล่อยปละละเลย จนมีการสร้างอาคารถาวร (นิติกรกัณหา, 2550)

ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์เป็น ปัญหาที่มีมาอย่างยาวนานในประเทศไทยและพบในหลายจังหวัด หลายพื้นที่ หากแต่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในกรณีศึกษาของจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งพบว่าหลายพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรีได้ถูกนายทุนบุกยึดถือครอง บางคนนำไปออกเอกสารเป็น นส.3 หรือโฉนดที่ดินทับที่หลวงเป็นจำนวนมาก และหลายพื้นที่เผชิญปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ โดยในช่วงปี 2563 ที่ผ่านมามีพบว่าหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรี ที่เป็นประเด็นข่าวก็คือที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาภูทองตั้งอยู่บริเวณตำบลกลอนโต อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ที่ออกโดยกรมที่ดินมีเนื้อที่จำนวน 6,982 ไร่ โดยระบุให้เป็นที่เลี้ยงสัตว์

สาธารณประโยชน์ พื้นที่ดังกล่าวเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์เป็นจำนวนมากกว่า 2 พันไร่ แบ่งออกจำนวนหลายแปลง ถิ่นนาไปออกเอกสารสิทธิ์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้บุกรุกเข้าไปครอบครองเพื่อใช้ในการทำประโยชน์ด้านการเกษตร เช่น ปลูกมันสำปะหลัง ยูคาลิปตัส ยางพารา และอื่น ๆ จากกรณีที่มีกลุ่มนายทุนบุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณะแห่งชาติซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะที่ชาวบ้านในหลายหมู่บ้าน โดยเฉพาะชาวบ้าน หมู่ที่ 8 บ้านดอนสว่างใช้เป็นสถานที่เก็บหาของป่า เลี้ยงวัว และเตรียมที่จะทำฝายกักน้ำไว้ในฤดูแล้ง ชาวบ้านจึงรวมตัวร้องเรียนเพื่อต้องการความถูกต้องให้ที่ดินสาธารณประโยชน์กลับมาเป็นของส่วนรวมของชาวบ้านในหมู่บ้านและดำเนินการทวงถามเรื่องดังกล่าวมานานกว่า 2 ปี ตั้งแต่ปี 2561 ร้องเรียนขอความเป็นธรรมที่ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดกาญจนบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลกลอนโต และอำเภอฯ แต่เรื่องก็เงียบหาย ทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนไม่มีที่เลี้ยงวัว เข้าไปหาของป่า ชาวบ้านเตรียมทำโครงการสร้างฝายหรืออ่างเก็บน้ำไว้ใช้ เวลาฝนตกลงมาจะได้เก็บน้ำไว้ในฤดูร้อน ก็ไม่สามารถเข้าไปทำประโยชน์ได้ กลุ่มชาวบ้านสงสัยว่าที่ดินสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นของหลวง ทำไมหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน บางคน ปล่อยให้กลุ่มนายทุนเข้าไปบุกรุกครอบครองที่สาธารณะทำประโยชน์ส่วนตัว ถิ่นมีกรออกเอกสารสิทธิ์ได้ (สยามรัฐออนไลน์, 2563)

จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังที่ได้กล่าวมานั้นแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาภูทอง ตำบลกลอนโต อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ และความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาภูทอง รวมถึงบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ในการคุ้มครองป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน อีกทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์เพื่อเป็นการลดการบุกรุก ลดความขัดแย้งและผลักดันนายทุนผู้บุกรุกออกจากเขตที่สาธารณประโยชน์ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ให้เป็นพื้นที่ส่วนรวมอยู่คู่กับคนในชุมชนตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาภูทอง
2. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ทุ่งเขาภูทอง
3. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาภูทอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4. ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหการบุกรุก
ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาภูทอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาครั้งนี้
กลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนในตำบลกลอนโด
อำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ที่มี
อายุ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 4,435 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาสภาพ
ปัญหาและความคิดเห็นของประชาชนต่อ
บทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นในการแก้ไขปัญห
การบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาภูทอง
ตำบลกลอนโด อำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัด
กาญจนบุรี

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาวิจัย
ครั้งนี้ใช้เวลาทำการศึกษตั้งแต่เดือนตุลาคม
พ.ศ. 2563 – พฤษภาคม พ.ศ. 2564 รวม
ระยะเวลา 8 เดือน

แนวคิดและทฤษฎี

บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบ
กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและ
คุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของ
แผ่นดินบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดูแล
รักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ ตามระเบียบ
กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและ
คุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของ
แผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. 2553
(กระทรวงมหาดไทย, 2560)

1. อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและ
คุ้มครองป้องกันเป็นอำนาจของนายอำเภอ
ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมาย
ลักษณะปกครองท้องที่ฯ

2. ระเบียบข้อพิพาทหรือดำเนินคดี
เกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ โดยหากมีข้อ
พิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์ให้
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ
ระเบียบข้อพิพาทหรือร้องทุกข์กล่าวโทษ ภายใน
30 วัน นับแต่รู้เหตุแห่งข้อพิพาทหรือคดีนั้น เว้น
แต่คดีจะขาดอายุความให้ร้องทุกข์ทันที หากไม่
ดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้ง
เหตุผลความจำเป็นให้นายอำเภอทราบภายใน 7
วันและให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการ หรือ
ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก็
ได้ แต่หากอำเภอจะดำเนินการฝ่ายเดียวก็
สามารถดำเนินการได้

3. ตรวจสอบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับ
ประวัติความเป็นมาที่ตั้งขอบเขต สภาพปัญหา
และการแก้ไขปัญหที่สาธารณประโยชน์ ร่วมกับ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีสำนักงานที่ดิน
เป็นผู้สนับสนุน

4. พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้
ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ตามประมวล
กฎหมายที่ดิน เช่น เรื่องขอใช้ตามมาตรา 9 แห่ง
ประมวลกฎหมายที่ดิน การถอนสภาพขึ้น
ทะเบียนเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ การเปลี่ยน
สภาพการใช้ประโยชน์จากการใช้ประโยชน์อย่าง
หนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่ง เป็นต้น โดยอำนาจในการ

อนุญาตจะเป็นไปตามประมวลกฎหมายที่ดิน และระเบียบว่าด้วยการนั้นกระทรวงมหาดไทย กำหนด ฯลฯ

5. จัดให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง โดยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไม่ใช่หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเหมือนโฉนดที่ดิน เป็นเพียงหนังสือแสดงขอบเขตเนื้อที่ ที่ตั้ง การใช้ประโยชน์เท่านั้น ซึ่งภารกิจในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เป็นภารกิจของกรมที่ดิน แต่ผู้มีอำนาจยื่นคำขอระวางชี้แนวเขต ยังเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่

6. จัดให้มีทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ การจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์เพื่อให้ทราบว่าในท้องที่หมื่น ตำบลนั้น อำเภอนั้นมีที่สาธารณประโยชน์กี่แห่ง ตั้งอยู่ที่ใด เนื้อที่เท่าใด มีการสงวนหวงห้ามแต่เมื่อใด ใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างไร โดยให้นายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ตามที่กระทรวงมหาดไทย กำหนด

7. ระวางชี้แนวเขต และรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ ในกรณีราษฎรข้างเคียงรังวัด ออก แบ่งแยกหรือตรวจสอบโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการเขียนข้างเคียง และรับรองแนวเขตที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ให้นายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการลงชื่อรับรองแนวเขตด้านที่ติดกับที่สาธารณประโยชน์ตาม

หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0310.1/ว 19233 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2559 โดยกำชับให้นายอำเภอควบคุมกำกับดูแลที่สาธารณประโยชน์อย่าให้มีการบุกรุกและให้มอบหมายปลัดอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอร่วมกับกำนันผู้ใหญ่บ้านในการชี้ระวางและรับรองแนวเขต หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้มอบกำนันผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คนไปร่วมชี้ระวางและรับรองแนวเขต โดยยึดหลักฐานราชการ เช่น ทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ และใช้ความระมัดระวังด้วยความรอบคอบ รวมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยถูกต้อง หากมีปัญหาหรือข้อพิรุธให้รายงานนายอำเภอทราบเพื่อดำเนินการโดยเร็ว

ดังนั้น กำนันผู้ใหญ่บ้าน จึงนับเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยประสานงานระหว่างอำเภอกับประชาชน และระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ กับอำเภอและประชาชน อีกทั้งเป็นผู้ใกล้ชิดและคอยช่วยดูแลทุกข์สุขของประชาชน ดูแลที่หลวงหวงห้ามและที่สาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ดูแล เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและตกทอดไปยังลูกหลานสืบไป ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความสุขและการดูแลคุ้มครองที่ดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พูกษา เครือแสง (2562) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา

การบุกรุกที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะในจังหวัดลำปางเป็นปัญหาเรื้อรังและโดยเฉพาะในเขตชนบทเกิดปัญหานี้เพิ่มขึ้น เพราะประชาชนยากจน ขาดที่ทำกินด้วยจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและพื้นที่ทำกินมีเท่าเดิม ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะขาดการดูแลและแก้ไขเนื่องด้วยปัจจัยหลายด้าน อาทิ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ทางด้านกฎหมายอย่างเพียงพอ ประชาชนขาดจิตสำนึก ไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยกันแก้ไขปัญหา โดยอ้างว่าตนมีสิทธิเพราะอาศัยอยู่ในพื้นที่มาตั้งแต่บรรพบุรุษ และที่สำคัญประชาชนไม่ทราบกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการราชการของหน่วยงานภาครัฐที่ดูแล ดังนั้นหากในท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทั่วถึง เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจปัญหาและบทบาทของกฎหมายสามารถอธิบายแก่ประชาชนได้ และมีกฎหมายเฉพาะที่รวบรวมใช้บังคับกับท้องถิ่นได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหลักของประเทศเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและให้เกิดประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภาครัฐ บรรเทาผลกระทบจากการดำเนินคดีในศาล สร้างบรรทัดฐานที่เป็นธรรมภายใต้หลักธรรมาภิบาล และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ร่วมกันดูแลรักษาคุ้มครองและป้องกันผลกระทบที่จะตามมาจากปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะขณะที่ กล้วย พ่วงพลับ (2547)

ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า บทบาทด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ส่วนบทบาทที่ประชาชนคาดหวังโดยเฉลี่ย และรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด ยกเว้นการจัดการตามหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึดของเจ้าพนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง บทบาทด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก บทบาทด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยและรายข้อคำถามอยู่ในระดับมากทั้งหมด ด้านการทะเบียนต่าง ๆ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด และด้านนโยบายเร่งด่วนอื่น ๆ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยและรายข้อ อยู่ใน

ระดับมากที่สุด และพบว่าการดำเนินการ
ป้องกันปราบปรามยาเสพติดมีคะแนนสูงสุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. อาชีพ
4. ระดับการศึกษา
5. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล

ตัวแปรตาม คือ บทบาทของผู้ปกครองท้องที่ใน
การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์
ได้แก่

1. บทบาทในการดูแลรักษาและคุ้มครอง
ป้องกัน
2. บทบาทในการระงับข้อพิพาทหรือ
ดำเนินคดี
3. บทบาทในการตรวจสอบข้อเท็จจริง
4. บทบาทในการระงับชี้แจงแนวเขต และรับรอง
แนวเขตที่สาธารณประโยชน์

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความ
คิดเห็นต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่แตกต่าง
กัน

Deviation) การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential
Statistic) ใช้ วิ ธี ก า ร ท ด ส อ บ ค ่า ที่
(t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One-Way Analysis of Variance) และการใช้

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความ
คิดเห็นต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่แตกต่าง
กัน

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน
มีระดับความ
คิดเห็นต่อบทบาทของผู้ปกครองท้องที่แตกต่าง
กัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความ
คิดเห็นต่อ
บทบาทของผู้ปกครองท้องที่แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ใน
ตำบลต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาท
ของผู้ปกครองท้องที่แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัย
เชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก
โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบล
กลอนโด อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี
มีประชากรจำนวน 4,435 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 400 คน โดยสถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ
(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อ
ตอบวัตถุประสงค์ด้านสภาพปัญหาและแนวทาง
ในการแก้ไขปัญหา วิจัยโดยการสัมภาษณ์ผู้
ปฏิบัติหน้าที่จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ ปลัดอำเภอ

ด้านมะขามเตี้ย กำนันตำบลกลอนโด ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับ ปัญหา การวิเคราะห์จะใช้วิธีการพรรณนาเชิง เหตุและผล

ผลการวิจัย

สภาพปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่ง เขาภูทอง ตำบลกลอนโด อำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เกิดจากหลักเขตไม่

ชัดเจน มีการโยกย้ายหลักเขต ทำลายหมุดแนวเขต เจ้าหน้าที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด อีกทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่สามารถใช้อำนาจที่มี อยู่ตามลักษณะปกครองท้องที่ในการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกัน ระวังข้อพิพาทหรือดำเนินคดี การตรวจสอบข้อเท็จจริงระวางชี้แนวเขตและ รับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ได้ และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านบางรายแสวงหาประโยชน์และมีผลได้ เสียในที่ดินดังกล่าวทำให้ชาวบ้านไม่ไว้วางใจ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวนผู้ปกครอง ท้องที่โดยรวม

ความคิดเห็นของประชาชนต่อ บทบาทของผู้ปกครองท้องที่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านอำนาจในการดูแลรักษาและ คุ้มครองป้องกัน	1.664	0.416	น้อยที่สุด
2. ด้านการระงับข้อพิพาทหรือ ดำเนินคดี	1.333	0.306	น้อยที่สุด
3. ด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริง	1.307	0.337	น้อยที่สุด
4. ด้านการระวางชี้แนวเขตและรับรอง แนวเขตที่สาธารณประโยชน์	1.161	0.296	น้อยที่สุด
ภาพรวม	1.366	0.166	น้อยที่สุด

ดังตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของ ประชาชนตอบทบทวนผู้ปกครองท้องที่ในการ แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขา ภูทอง ตำบลกลอนโด อำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมี ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.366$, S.D. = 0.166) ($\bar{X} = 1.366$, S.D.

= 0.166) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ใน ระดับน้อยที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจาก ค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านอำนาจในการดูแล รักษาและคุ้มครองป้องกัน ($\bar{X} = 1.644$, S.D. = 0.416) ด้านการระงับข้อพิพาทหรือดำเนินคดี ($\bar{X} = 1.333$, S.D. = 0.306) ด้านการตรวจสอบ ข้อเท็จจริง ($\bar{X} = 1.307$, S.D. = 0.337) ด้านการ

ระวังชี แนวเขต และรับรองแนวเขตที่
สาธารณประโยชน์ ($\bar{X} = 1.161$, $S.D.=0.296$)

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของ
ประชาชนตอบทบทวนผู้ปกครองท้องที่ในการ
แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขา
ทอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

สมมติฐานที่ 1 เพศแตกต่างกัน
มีระดับความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวน
ผู้ปกครองท้องที่แตกต่างกัน พบว่า เพศต่างกัน มี
ความคิดเห็นตอบทบทวนผู้ปกครองท้องที่โดยรวม
ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 อายุแตกต่างกัน
มีระดับความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวน
ผู้ปกครองท้องที่แตกต่างกัน พบว่า อายุต่างกัน มี
ความคิดเห็นตอบทบทวนผู้ปกครองท้องที่แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย
ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกันมีความ
คิดเห็นผลตอบทบทวนผู้ปกครองท้องที่แตกต่างกัน
โดยภาพรวม 2 คู่ ได้แก่

-กลุ่มที่มีอายุ 31-40 ปี เป็นกลุ่มที่มี
ความคิดเห็นผลตอบทบทวนผู้ปกครองท้องที่ต่าง
จาก กลุ่มที่มีอายุ 18-20 ปี

-กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 51 ปี เป็น
กลุ่มที่มีความคิดเห็นผลตอบทบทวนผู้ปกครอง
ท้องที่ต่างจาก กลุ่มที่มีอายุ 18-20 ปี

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษา
แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชน

ตอบทบทวนผู้ปกครองท้องที่แตกต่างกัน พบว่า
ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นตอบทบทวน
ผู้ปกครองท้องที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05 โดย ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี
ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นผลต่อ
ทบทวนผู้ปกครองท้องที่แตกต่างกันโดยภาพรวม
4 คู่ ได้แก่

- กลุ่มที่มีระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นผลตอบทบทวนผู้ปกครอง
ท้องที่ต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี
- กลุ่มที่มีระดับการศึกษาอื่นๆเป็น
กลุ่มที่มีความคิดเห็นผลตอบทบทวนผู้ปกครอง
ท้องที่ต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า
ปริญญาตรี

- กลุ่มที่มีระดับการศึกษาอื่นๆเป็น
กลุ่มที่มีความคิดเห็นผลตอบทบทวนผู้ปกครอง
ท้องที่ต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

- กลุ่มที่มีระดับการศึกษาอื่นๆเป็น
กลุ่มที่มีความคิดเห็นผลตอบทบทวนผู้ปกครอง
ท้องที่ต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงกว่า
ปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 4 อาชีพแตกต่างกัน
มีระดับความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวน
ผู้ปกครองท้องที่แตกต่างกัน พบว่า อาชีพต่างกัน
มีความคิดเห็นตอบทบทวนผู้ปกครองท้องที่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05 โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพแตกต่าง
กันมีความคิดเห็นผลตอบทบทวนผู้ปกครองท้องที่
แตกต่างกันโดยภาพรวม 1 คู่ ได้แก่

-กลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นผลต่อบทบาทผู้ปกครองท้องถิ่นที่ต่างจากกลุ่มที่มีอาชีพข้าราชการ

สมมติฐานที่ 5 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้ปกครองท้องถิ่นที่ต่างกัน พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลต่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้ปกครองท้องถิ่นที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลแตกต่างกันมีความคิดเห็นผลต่อบทบาทผู้ปกครองท้องถิ่นที่ต่างกันโดยภาพรวม 2 คู่ ได้แก่

- กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล 11-15 ปี เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นผลต่อบทบาทผู้ปกครองท้องถิ่นที่ต่างจากกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล 1-5 ปี

- กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลมากกว่า 20 ปีเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นผลต่อบทบาทผู้ปกครองท้องถิ่นที่ต่างจากกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล 1-5 ปี

ผลการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาภูทอง ตำบลกลอนโด อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จากการสัมภาษณ์ พบว่า

4.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ คือ ต้องทำการรังวัดแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ให้ชัดเจนก่อนแล้วออกหนังสือสำคัญรับรองแนวเขตสำหรับที่หลวง

(น.ส.ล.) หลังจากนั้นทำหนังสือแจ้งทุกคนที่ครอบครองอยู่ให้ดำเนินการรื้อถอน

4.2 หากผู้บุกรุกไม่ยอมรับ ไม่ออก จะต้องเข้าสู่กระบวนการแจ้งความดำเนินคดี และหากพื้นที่ได้มีการออกโฉนดไปแล้วจะต้องเพิกถอนโฉนดแปลงนั้น

4.3 การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนอยู่ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) การจัดโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์เป็นกลุ่ม / ชุมชน / สหกรณ์ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้ปกครองท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาภูทอง จังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปประเด็นและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ การสัมภาษณ์และความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าการ บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาภูทอง ตำบลกลอนโด อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ยังคงมีปัญหาย่อยต่อเนื่องยาวนานเนื่องจากสาเหตุหนึ่งคือบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ไม่สามารถใช้อำนาจที่มีอยู่ตามลักษณะปกครองท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ระงับข้อพิพาทหรือดำเนินคดี การตรวจสอบข้อเท็จจริง ระวางชี้แนวเขต และรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ได้เนื่องจากบางรายเกรงอันตราย และบางส่วนอาจมีส่วนได้เสียต่อ

ผลประโยชน์ในพื้นที่หรือส่งผลกระทบต่อ
การเมือง พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวหรือ
เพิกเฉยไม่บังคับใช้กฎหมายตามที่ได้อำนาจ
หน้าที่ไว้เป็นเหตุให้ประชาชนได้รับความ
เดือดร้อนหรือถูกรอนสิทธิย่อมถือว่าละเลยต่อ
หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพรรณิ เกส
รินทร์ (2558) พบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
มีบทบาทเป็นที่พึ่งของชุมชนและการแก้ไขปัญหา
ให้แก่สมาชิกในชุมชน รวมถึงการดูแลทุกข์สุข
ความปลอดภัย และความสงบเรียบร้อยในชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของ
ประชาชนต่อบทบาทผู้ปกครองท้องที่ในการ
แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขา
ทอง ตำบลกลอนโด อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัด
กาญจนบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็น
ว่าผู้ปกครองท้องที่มีบทบาทในการการแก้ไข
ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์อยู่ในระดับ
น้อยที่สุดทุกด้าน โดยพบว่า มีการบุกรุกที่
สาธารณประโยชน์และประชาชนได้ทำการ
ร้องเรียนหลายครั้งหลายหนแต่เรื่องดังกล่าวไม่มี
ความคืบหน้า และไม่พบว่าผู้ปกครองท้องที่มี
ติดตามอย่างต่อเนื่อง ทำให้การบุกรุกเรื้อรังมา
หลายปีก่อความเสียหายให้แก่ประชาชนดังเช่น
พฤชา เครือแสง (2562) อภิปรายว่าปัญหาการ
บุกรุกที่สาธารณะในจังหวัดลำปางเป็นปัญหา
เรื้อรังและโดยเฉพาะในเขตชนบทเกิดปัญหานี้
เพิ่มขึ้น เพราะประชาชนยากจน

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับ
ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้ปกครอง
ท้องที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่
สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาทอง ตำบลกลอนโด
อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดย
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่
มีอายุมากกว่า 50 ปี มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญา
ตรี อาชีพเกษตรกรและอาศัยอยู่ในตำบล
มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นต่อบทบาท
ผู้ปกครองท้องที่ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่
สาธารณประโยชน์แตกต่างกัน โดยพบว่า
ประชาชนที่มีความเห็นต่างมีความผูกพันต่อ
กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมานาน และเข้าใจว่ามีบทบาท
เป็นที่พึ่งของชุมชนและการแก้ไขปัญหาให้แก่
สมาชิกในชุมชน รวมถึงการดูแลทุกข์สุข ความ
ปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในชุมชนเป็นข้อ
ค้นพบของ สุพรรณิ เกสรินทร์ (2558)
ที่บรรยายว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทเป็นที่
พึ่งของชุมชนและการแก้ไขปัญหาให้แก่สมาชิก
ในชุมชน รวมถึงการดูแลทุกข์สุข ความปลอดภัย
และความสงบเรียบร้อยในชุมชน กำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทในการแก้ไขความขัดแย้งใน
ชุมชน โดยเฉพาะการทำหน้าที่ประสานเพื่อให้
เกิดความเข้าใจที่ดี

ผลการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหา
การบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาทอง
ตำบลกลอนโด อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัด
กาญจนบุรี พบว่า ต้องทำการรังวัดแนวเขตที่
สาธารณประโยชน์ให้ชัดเจนก่อนแล้วออก

หนังสือสำคัญรับรองแนวเขตสำหรับที่ดินหลวง (น.ส.ล.) แล้วทำหนังสือแจ้งทุกคนที่ครอบครองอยู่ให้ดำเนินการรื้อถอน แต่หากผู้บุกรุกไม่ยอมรับหรือไม่ออกจะต้องเข้าสู่กระบวนการแจ้งความดำเนินคดี และถ้าพื้นที่ใดที่มีการออกโฉนดไปแล้วก็ต้องเพิกถอนโฉนดแปลงนั้น ส่วนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนอยู่ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) การจัดโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์เป็นกลุ่ม / ชุมชน / สหกรณ์ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด โดยพบว่า การบุกรุกที่ดินดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหามากมาย อาทิเช่น ปัญหาการซ้ำซ้อนของกฎหมายในเรื่องอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอำนาจดูแลจัดการที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ของแผ่นดินโดยนายทุนภายนอกหรือนายทุนในท้องถิ่นบุกรุก เพื่อนำที่สาธารณประโยชน์ของแผ่นดินมาลงทุนในการดำเนินกิจการต่าง ๆ พบว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเขาหลวง ตำบลกลอนโด อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการทางกฎหมายในการป้องกัน ได้แก่ การจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหลวง (น.ส.ล.) การกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ของแผ่นดินในประเทศไทยให้ชัดเจนกล่าวคือ จริรต์น สร้อยเสริมทรัพย์ (2552) สะท้อนว่า

แนวนโยบายของรัฐในด้านที่ดินตามรัฐธรรมนูญ และมาตรการทางกฎหมายในการแก้ไข ได้แก่ มาตรการทางกฎหมาย คือ มาตรการตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรการทางกฎหมายอาญา มาตรการทางกฎหมายแพ่ง มาตรการทางกฎหมายอื่น และมาตรการทางกฎหมายปกครอง มาตรการในการแก้ไขการบุกรุกสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยองค์กรฝ่ายปกครอง ได้แก่ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กปร.) สำนักจัดการที่ดินของรัฐ กรมที่ดิน และการใช้กระบวนการควบคุมโดยองค์กรฝ่ายปกครองโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และผู้ตรวจการแผ่นดิน และการใช้กระบวนการควบคุมโดยองค์การตุลาการ ได้แก่ ศาลยุติธรรม และศาลปกครอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ไม่สามารถใช้อำนาจที่มีอยู่ตามลักษณะปกครองท้องที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ระวังข้อพิพาทหรือดำเนินคดี การตรวจสอบข้อเท็จจริงระงับชี้แจงแนวเขต และรับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ได้ เนื่องจากเพราะบางคนเกรงอันตราย และบางส่วนอาจมีส่วนได้ส่วนเสียต่อผลประโยชน์ในพื้นที่หรือส่งผลกระทบทางการเมือง ดังนั้นภาครัฐควรกำหนดแนวทางในการปฏิรูปโครงสร้างการจัดระเบียบการปกครองท้องที่ที่มีความชัดเจนมากขึ้น

รวมถึงแนวทางทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่
สาธารณประโยชน์ ที่เขาภูทอง ตำบลกลอนโด
อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี นอกจาก
การเร่งพิสูจน์ข้อเท็จจริงแล้ว ควรรีบดำเนินการ
รังวัดแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ให้ชัดเจนไป
พร้อมกันเพื่อจะได้ดำเนินการออกหนังสือสำคัญ
รับรองแนวเขตสำหรับที่ดินหลวง (น.ส.ล.) หลังจากนั้น
นั้นทำหนังสือแจ้งทุกคนที่ครอบครองอยู่ให้
ดำเนินการรื้อถอน แต่หากผู้บุกรุกไม่ยอมรับ ไม่
ออกจะต้องเข้าสู่กระบวนการแจ้งความดำเนินคดี
ต่อไปมิให้เกิดความล่าช้า เพราะหากเกิดการ
ปรับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบอีก ก็อาจทำให้การ
ดำเนินการแก้ไขปัญหาไม่ประสบความสำเร็จ
กลายเป็นปัญหาเรื้อรังอย่างที่เคยประสบมาใน
อดีต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของ
ประชาชนต่อบทบาทผู้ปกครองท้องที่ในการ
แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ใน
พื้นที่ใกล้เคียง เพื่อดูบทบาทผู้ปกครองท้องที่มี
การปฏิบัติที่แตกต่างหรือไม่ และควรศึกษา
เปรียบเทียบแนวทางแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่
สาธารณประโยชน์ในพื้นที่ใกล้เคียงว่ามีแนวทาง
ปฏิบัติในทิศทางเดียวกันหรือไม่

References

Chaluay Puangplab. (2005). **The role of
sub-district headman and village
headman: Case study of Khlong Hoi
Khong District, Songkhla Province**

(Master's thesis). Burapha University.
Chonburi.

Community Development Danmakhamtia
District Office. (2020). **Amount of
population in 2020**. Kanchanaburi:
Author.

Department of Land. (2018). **Guidelines
for solving problems with the
public lands**. Bangkok: Author.

Department of Local Administration.
(2006). **Local Development plans
(strategies plan: three years
development and action plan)**.
Bangkok: Department of Local
Administration.

Jareerat Soisermasap. (2010). Legal
measures enforcement of public land
trespass in thailand. **Hatyai
Academic Journal**, 8(2), 75-84.

Kanha, N. (2007). **Operational manual
for the care and protection of
public land**. Bangkok: Department of
Lands.

Ministry of Interior. (2017). **Operational
guideline for lands of sub-district
headman and village headman**.
Bangkok: Author.

Phrueksa Krueasaeng, Worraya
Jatupatrungsri and Ponsawan
Maneethong. (2019). The study for
administrative managements to
problems of public domain
encroachment in Lampang's local

- municipality. **Journal of Thai Ombudsman**, 12(1), 22-45.
- Siamrathonline. (2020, 7 June). Don Sawang Villager, Dan Makham Tia district, Kanchanaburi invaded the district, demanding for accuracy about the capitalist pushes the public land. **Siamrath**. Retrieved June 16, 2020, from <https://siamrath.co.th/n/202816>.
- Somchai, B. (2005). **A study of solutions to solve the problem of public lands: a case study of the animal reserve at Kamala Village, Moo 3, Kamala Sub-district, Kathu District, Phuket Province** (Master's thesis). Burapha University. Chonburi.
- Supanee Ketsarin, Niwat Sawatkaew, Pornchai Likithumaroj, and Sarunruk Thepwarin. (2014). Comparison of headmen's educational level of conflict solution in community case study: Tung-Song District, Nakornsri-Thammarat. In **5th National and International Hatyai Conference** (pp. 576-585). Hatyai: Hatyai University.